

ANONİM ŐİRKETLERDE HİSSE DEVRİ VAADİ SÖZLEŞMESİ

T.C.

YARGITAY

11. HUKUK DAİRESİ

E. 1981/2876

K. 1981/3363

T. 30.6.1981

- HİSSE SENEDİ SATIŞ VAADİ SÖZLEŞMESİ (Böyle Bir Sözleşme Yapılmasını Engelleyici Hüküm Bulunmaması)
- SATILAN HAMİLE YAZILI HİSSE SENETLERİNİN TESLİMİ TALEBİ (Bir Menkulün Teslimine İlişkin Hüküm Tesisinin Olanak Dahilinde Olması)
- HAMİLİNE YAZILI HİSSE SENETLERİNİN DEVRİ (Şirket ve Üçüncü Şahıslar Hakkında Ancak Teslim ile Hüküm İfade Etmesi)

6762/m.415

ÖZET : TTK.'nın 415. Maddesi gereğince, hamiline yazılı hisse senetlerinin devri, Şirket VE ÜÇÜNCÜ ŞAHISLAR HAKKINDA ANCAK TESLİM İLE HÜKÜM İFADE EDER. Binnetice, devreden ile devralan arasında teslim olmadan da yapılan satışların geçerli olduğunun kabulü gerekir.

DAVA : Taraflar arasındaki davadan dolayı Kadıköy As. 4. Hukuk Hakimliğince verilen 31.12.1980 tarih ve 389/938 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizen tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen 30.6.1981 gününde taraflar avukatları tebligata rağmen gelmediğinden tetkikatın evrak üzerinde yapılmasına karar verildikten temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiğı anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereğı konuşulup düşünöldü:

KARAR : Davacı, davalının (25) adet ve herbiri (500) lira nominal (itibari) değerde olup dava tarihindeki toplam değeri (750.000) lira bulunan hamiline yazılı (Türkiye İş Bankası, A.Ő.) inin pay senetlerini sattığı ve kendisine teslimini taahhüt ve garanti ettiğı halde bugüne kadar teslim etmediğini ileri sürerek bu senetlerin teslimine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı cevap dilekçesinde, tarafların tacir olmadığını belirterek davanın ticaret mahkemesinde değil, Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmesi gerektiğini ve Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemesinin yetkili olduğunu ve davanın iş bölümü ve yetki yönünden reddini istemiş ve bu istemin kabulünden sonra esasa verdiğı cevapta da, davacının İş Bankası tahvili almak için aracı olmasını istediğini ve davacının para temin edememesi nedeniyle bu tahvillerin alınmadığını ileri sürerek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, toplanan kanıt ve belgelere göre, davalının kendisine ait senetleri satmayı taahhüt etmediğini ve dava dışı kişiden alacağı senetleri taahhüt ettiğı, aynen ifa mümkün görülmediğı ve BK. 110. maddesi uyarınca zarar ve zıyan istemek hakkı saklı kalmak üzere davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, davalının satış ve teslimini taahhüt ettiği, her biri (500) lira nominal değerli hamiline yazılı (25) adet T. İş Bankası hisse senetlerinin davalı tarafından davacıya teslimi hususunda karar verilmesi talebinden ibarettir.

Taraflar arasında düzenlenmiş 17.11.1976 günlü (satış sözleşmesi) başlıklı sözleşme gereğince davalı, T. İş Bankasını (500) liralık olmak üzere (25) adet hisse senedini beheri (7300) liradan olmak üzere sattığını ve bu miktar hisse senedini davacıya teslim etmediği taahhüt ve garanti ettiğini beyan etmiş bulunmaktadır. Buna hisse senetleri menkul mal niteliğinde bulunduğuna göre, davacının talebi taahhüt edilen menkul malların teslimine müncer olmaktadır. TTK.nun 415. maddesi gereğince, hamiline yazılı hisse senetlerinin devri, şirket ve üçüncü şahıslar hakkında ancak teslim ile hüküm ifade eder. Binnetice, devreden ile devralan arasında teslim olmadan da yapılan satışların geçerli olduğunun kabulü gerekir. Kaldı ki, taraflar arasındaki sözleşme bir satış vaadi özleşmesi olarak kabul edilse dahi, hisse senetlerinin satışlarının vaadini engelleyen bir hüküm TTK.da bulunmadığına göre, satış vaadi olarak da sözleşme geçerlidir.

Bir kişinin sattığı veya satmayı vaad ettiği menkul bir malın maliki veya zilyedi olması gerekmez. Satıcı, üçüncü bir kişi yedinde bulunan veya kendesinde bulunmamakla birlikte piyasada mevcut olan herhangi bir malın satışını taahhüt edebilir. Satış sözleşmesinde, üçüncü bir kişinin adı zikredilerek ondaki bir menkul malın üçüncü kişiden alınarak teslim edileceği şeklindeki taahhüt B.K.nun 110. maddesi anlamında başkasının fiili taahhütü olarak nitelendirilemez. Kaldı ki, sözleşme davalı (25) adet hisse senedini, üçüncü kişinin adından hiç bahsetmeden davacıya sattığını bildirmiş ancak teslim keyfiyeti hususunda hisse senetlerinin üçüncü kişiden alındıktan sonra davacıya teslim edileceği beyan edilmiştir. Diğer bir deyimle, teslimin nasıl ve ne zaman yapılacağı bakımından üçüncü kişinin adı zikredilmiştir.

Mahkeme olayda B.K. 110. maddesi gereğine davalının üçüncü kişinin fiilini taahhüt etmiş olduğunu kabul ile davacının ancak zarar ve ziyan istemek hakkı mevcut bulunduğu, hisse senetlerinin teslimini isteyemeyeceği görüş ve kanaati ile davayı red etmiştir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere olayda, üçüncü bir kişinin fiilini taahhüt mevcut değildir. Belirtildiği gibi dava, bir menkul malın teslimi talebinden ibarettir. İİK.nun 24. maddesi hükmü gereğince de, bir menkulün teslimine ilişkin hüküm tesisi olanak dahilinde olup, icra memuru böyle bir ilamın icrası sırasına menkul malın teslimini bir icra emri ile davalıdan talep eder, davalı icra emri gereğini yerine getirmezse, davalının elinde bulunan menkulü zorla alıp davacıya verir. Teslim edilecek menkul davalı yedinde bulunmazsa icra memuru ilamda yazılı değeri alır, ancak menkul malın değeri ilamda yazılı olmadığını veya ihtilafli bulunduğu takdirde bu değer takip tarihindeki rayice göre icra memuru tarafından takdir olunarak yine davalıdan tahsil olunarak davacıya verilir. Bu değer takdirinde icra memuru, değeri borsa veya ticaret odalarından sorup tesbit edebileceği gibi kendisi tarafından seçilecek bilirkişi marifetiyle de, saptayabilir.

Bütün bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere, davanın kabulü gerekirken başkasının fiilini taahhütten bahisle davanın reddedilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün temyiz eden davacı yararına BOZULMASINA, davacı vekili duruşmaya gelmediğinden davacı yararına ücreti vekalet takdirine yer olmadığına, ödediği temyizpeşin harcının isteği halinde temyiz edene iadesine, 30.6.1981 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.